

Wegwijzer in de Bijbel

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

32. Het Pesach en de uittocht uit Egypte

Bijbelgedeelte: Exodus 12:1-13:10

Waarom al deze plagen?

Misschien vraag je je af waarom dit allemaal nodig was. De reden die God de Israëlieten gaf, was dat Hij ze over Egypte liet komen om wat hen door de Egyptenaren was aangedaan (denk aan het doden en verdrinken van baby's, zware onderdrukking door slavernij, mishandeling, enz.) en omdat de Farao niet wilde gehoorzamen aan wat de HEER hem vroeg.

We moeten niet denken dat God dit 'voor Zijn plezier' deed. Elk mens is voor Hem kostbaar, maar de nakomelingen van Abraham, Izak en Jakob zijn voor Hem het kostbaarst van alle mensen. Want Abraham was Zijn 'vriend', omdat hij in God geloofde en Hem gehoorzaamde. Iets wat de Farao duidelijk niet deed. Maar de Israëlieten moesten wél begrijpen wat God voor hen had opgegeven; want ten koste van Egypte had Hij Israël bevrijd. Er was dus met de dood van al die eerstgeborenen in Egypte een hoge prijs voor hun bevrijding betaald! Voor altijd moesten zij beseffen "dat Ik de HEER, uw God, ben", zodat zij geen andere goden zouden gaan aanroepen. Zij moesten hun kinderen en kleinkinderen vertellen wat God had gedaan om hen te bevrijden, en die moesten het weer doorvertellen aan hun kinderen. Er zou zelfs een speciale gedenkdag zijn: de dag van het Pascha "op die dag moet u uw zoon vertellen: Dit gebeurt om wat de HEER voor mij gedaan heeft, toen ik uit Egypte vertrok".

De tweede reden waarom God zo deed met de Egyptenaren, is dat Hij wilde dat zij de Israëlieten lange tijd met rust zouden laten. Maar ook dat de volken in en rond het Israël beloofde land, ervan zouden horen en vrezzen voor de God van Israël. Mozes moest tegen de Farao zeggen: "Maar Ik heb u alleen in leven gelaten om u mijn macht te tonen en om iedereen op aarde te laten weten wie Ik ben". En er waren na de zesde plaag ook in Egypte mensen die "de woorden van de HEER ernstig" namen.

Toen Israël het beloofde land binnen wilde gaan, wisten mensen 40 jaar later nog welk volk dat was, en dus welke machtige God zij hadden. De Moabieten wilden een profeet dit volk daarom laten vervloeken, zodat het

snel weer zou vertrekken. En toen verspieders van de Israëlieten in de stad Jericho kwamen, zei een vrouw die Rachab heette tegen hen: "Ik weet dat de HEER u dit land gegeven heeft, en dat de schrik voor u op ons gevallen is, en dat al de inwoners van dit land weggesmolten zijn van angst voor u". Zelfs veel later, toen de Israëlieten al lang in het land woonden, wisten hun burenen de Filistijnen zich de eigenwijsheid van de Egyptenaren en de gevolgen daarvan te herinneren: "Lieten zij hen niet wegtrekken, toen Hij (de HEER) Zijn macht aan hen bewees, zodat zij konden gaan?"

Was er een andere mogelijkheid?

De boodschap die Mozes van God bij de aankondiging van elke plaag gaf, was dat de Farao niet naar Hem zou luisteren en het volk niet zou laten gaan. Maar dit keer zei God wat anders; "Ik zal de farao en Egypte met nog één plaag treffen, daarna zal hij jullie laten gaan. Hij zal jullie zelfs het land uit jagen, niemand uitgezonderd." Toen Mozes voor de Farao stond om hem de vreselijke boodschap te brengen dat van alle mensen, van de hoogste tot de laagste, van de Farao tot de minste slavin, zelfs van het vee, de eerstgeborenen zouden sterven, maar van de Israëlieten niemand, zei de Farao: "Uit mijn ogen ... En waag het niet u nog eens te laten zien. Als u hier nog eens verschijnt, wordt dat uw dood." Woedend dat de Farao zijn volk dit vreselijke aan liet doen, zei hij, wijzend op alle mensen die erbij stonden: "Al deze hovelingen hier zullen naar mij toekomen en mij op de knieën smeken om dit land te verlaten en mijn hele volk mee te nemen."

Van de Israëlieten had Mozes gezegd "zal niemand een haar gekrenkt worden, en ook hun vee zal niets overkomen." Maar dat zou niet zomaar gebeuren. Daarvoor was het geloof nodig dat God deze plaag over alle bewoners van Egypte zou brengen, ook over henzelf – want zij woonden daar ook – tenzij ze geloofde dat God ervoor kon zorgen dat de plaag hen niet zou treffen. En daar lag ook de mogelijkheid voor de Egyptenaren om gered te worden.

Wat Israël moest doen om niet getroffen te worden door de plaag

God vroeg de Israëlieten om per familie een mannelijk lammetje of een geitenbokje van één jaar oud uit te zoeken. Het mocht geen ziekte of gebrek hebben. Dat moesten zij slachten, het bloed opvangen in een schaal, en dit met takjes aan de deurposten en de bovendorpel van hun huisdeur strijken. Daarna moesten zij naar binnen gaan en mochten zij het huis niet verlaten tot de volgende ochtend. Het dier zelf moesten zij roosteren en die nacht opeten, samen met niet gerezen brood (er was geen tijd om het deeg met zuurdesem te laten rijzen) en bittere kruiden. Ze moesten het staand eten, met hun sandalen aan, hun mantel met een gordel opgetrokken om makkelijk te kunnen lopen en hun staf in de hand, klaar om meteen te kunnen vertrekken.

Die nacht ging de doodsengel van de HEER langs alle huizen in het land Egypte. Overal waar geen bloed aan de deurposten was aangebracht werd de eerstgeborene van mens en vee gedood. Maar de doodsengel ging voorbij de huizen waar wel bloed was aangebracht. Dit voorbijgaan is de betekenis van het Joodse Pesach, dat bij ons Pasen wordt genoemd maar een heel andere betekenis heeft. Het vertrek uit Egypte zou voor de Israëlieten een nieuw begin zijn, een nieuw leven, en daarom werd dit de eerste maand (Abib). In die maand moesten zij van die dag af elk jaar het Pesach of Pascha vieren, als een gedenkdag van wat de HEER in Egypte had gedaan – “een feest ter ere van de HEER”. Het wordt ook het feest van de ongedesemde of ongezuurde broden genoemd, vanwege het niet ge-rezen brood dat zij aten. Hun kinderen moesten zij daarvan vertellen: “Wij brengen de HEER een pesachoffer omdat Hij de huizen van de Israëlieten voorbij is gegaan toen Hij de Egyptenaren straffe; ons heeft Hij gespaard.” En hier zie je ook de heel andere betekenis die Pasen heeft voor de meeste christenen nu, namelijk het feest van de opstanding van Christus. Maar het had eigenlijk zo moeten zijn dat we er dezelfde betekenis in zien, maar dan veel groter. De Here Jezus Christus is namelijk het eigenlijke Paasoffer dat is geslacht. Zijn bloed is vergoten, zodat alle mensen die in Hem geloven ge-spaard blijven, niet omkomen, als Gods oordeel over de wereld komt.

En zo had het ook met de Egyptenaren kunnen zijn. Velen van hen hebben gezien dat de Israëlieten een dier slachtten en het bloed aan de deurposten aanbrachten. Net als in de tijd toen Noach de ark bouwde hadden ze kunnen vragen en horen wat de betekenis daarvan was. Als ze dat geloof-den hadden ook zij gered kunnen worden. In de tijd van Noach door met hem in de ark te gaan en in de tijd van Mozes door ook, volgens de voor-schriften, een dier te slachten en het bloed aan hun deurposten aanbren-gen. Dus er was een andere mogelijkheid, maar de Bijbel vertelt van geen enkele Egyptenaar die dit deed, net zoals niemand de ark van Noach in-ging...

De belofte aan Abraham vervuld

De Bijbel vertelt verder: “Die nacht schrokken de Farao, zijn hovelingen en alle Egyptenaren wakker.” Kennelijk dachten de meesten van hen er niet aan dat echt zou gebeuren wat Mozes had gezegd en waren ze gewoon gaan slapen. Maar toen ze wakker schrokken, dachten ze er meteen aan en gingen kijken of alles in orde was. Tot hun ontsteltenis merkten ze dat er in hun huis één of meer doden waren, en

bij hun buren ook... "en in heel Egypte klonk een luid gejammer". En geen Isis of Osiris kon hen het leven op aarde teruggeven.

Diezelfde nacht riep de Farao Mozes en Aäron toch en gaf hen bevel "Ga onmiddellijk bij mijn volk weg, u en alle Israëlieten. Ga de HEER maar vereren, zoals u hebt gevraagd. Neem uw schapen, geiten en runderen mee, zoals u gevraagd hebt, en verdwijnt!" Ook de Egyptenaren drongen er bij het volk op aan zo snel mogelijk uit hun land weg te gaan, omdat zij bang waren dat ze uiteindelijk allemaal zouden sterven. Ze stonden klaar om te vertrekken en gingen dan ook meteen.

God had tegen Abraham gezegd dat zijn nakomelingen als vreemdelingen in een ander land zouden wonen en daar 400 jaar als slaven onderdrukt worden. Bij hun vertrek uit Egypte lezen we dat de Israëlieten 430 jaar in Egypte hadden gewoond. Dit is geen foutje in de Bijbel, maar het zegt dat ze in de tijd van Jozef en daarna 30 jaar in vrijheid hadden geleefd en daarna 400 jaar in slavernij.

Ook had God Abraham gezegd dat Hij het volk dat zijn nakomelingen moesten dienen ter verantwoording zou roepen, en zijn nakomelingen dan met grote rijkdommen zouden wegtrekken. Toen de Egyptenaren hen smeekten te vertrekken, vroegen de Israëlieten hen om hun zilver, goud en sieraden mee te geven. Iets wat zij kennelijk maar al te graag deden, als ze maar weggingen!

Verder had God Abraham beloofd dat uit hem een groot volk zou voortkomen. Ook dit is gebeurd in de tijd dat zij in Egypte leefden. Ze gingen als een familie van dertig personen. Ze kregen makkelijk en veel kinderen, zoals we al eerder gezien hebben. Zo veel dat de Egyptenaren bang waren dat er al snel meer Israëlieten dan Egyptenaren zouden zijn. Daarom wilde de Farao de baby's doden. In de 430 jaar dat ze in Egypte woonden is hun aantal gegroeid tot zeshonderdduizend mannen van twintig jaar en ouder, vrouwen en kinderen niet meegerekend. Vaak wordt gezegd dat dit niet kan en dat je het anders moet lezen. Er is echter in een boek dat Numeri heet, wat getallen betekent, aangegeven hoeveel van die mannen er per stam waren. Die tellingen gebeurden bij de berg in de woestijn waar zij de HEER moesten offeren en veertig jaar later weer. In beide gevallen waren er iets meer dan zeshonderdduizend.

Er is veel gezegd en geschreven over het aantal jaren dat Israël in Egypte verbleef en het aantal mensen dat uittrok. Er zijn inderdaad vooral wat praktische problemen, maar de oplossingen die met allerlei rekenmethodes worden gegeven, zijn vaak evenmin bevredigend. Totdat anders bewezen wordt houden wij ons liever aan wat onze Bijbels aangeven. Temeer daar de Griekse vertaling van het Oude Testament, die tussen 250 en 50 v. Chr. werd gemaakt, dit ook doet.